

خط لوله گاز عرب

Trans – Arab Gas Pipeline

اداره کل کشورهای آفریقایی، عربی و آمریکای لاتین

اردیبهشت ۱۳۹۰

" خط لوله گاز عربی " مسیرها و طرحهای آینده

TRANS-ARAB GAS PIPELINE

خط لوله گاز عربی Arab Gas Pipeline یک خط لوله انتقال گاز طبیعی واقع در منطقه خاورمیانه می باشد که گاز طبیعی مصر را به کشورهای اردن، سوریه و لبنان منتقل می سازد و ضمناً یک خط جداگانه نیز به فلسطین اشغالی متصل می گردد .

مجموع طول خط لوله گاز عرب ۱۲۰۰ کیلومتر (۷۵۰ مایل) و هزینه ساخت آن ۱/۲ میلیارد دلار می باشد . بخشهای مختلف این خط لوله عبارتند از :

۱- بخش العریش - عقبه

۲- بخش عقبه - الرهاب

۳- بخش الرهاب - حمص

۴- خط لوله العریش - اشکلون

۵- برنامه های توسعه خط در آینده

- خط ارتباطی سوریه - ترکیه

- خط ارتباط با عراق

۱- بخش العریش - عقبه :

بخش اول خط لوله عربی از العریش در مصر به عقبه در اردن منتقل می شود که از سه قسمت تشکیل گردیده است . اولین قسمت این خط به طول ۲۵۰ کیلومتر (۱۶۰ مایل) از العریش به منطقه تابا در حاشیه دریای سرخ متصل می شود که شامل ایستگاه تقویت فشار در العریش و ایستگاه اندازه گیری در تابا می باشد . قسمت دوم با ۱۵ کیلومتر (۹/۳ مایل) طول از زیر دریای سرخ تابا را به عقبه متصل می سازد . قسمت سوم به طول یک کیلومتر در روی زمین احداث شده و به نیروگاه عقبه اتصال می یابد که یک ایستگاه اندازه گیری گاز را نیز شامل می شود .

خط لوله در بخش العریش - عقبه در جولای سال ۲۰۰۳ با هزینه ۲۲۰ میلیون دلار ساخته شده که با قطر ۳۶ اینچ (۹۱۰ میلیمتر) میزان ۱۰/۳ میلیارد متر مکعب (bcm) گاز را در سال انتقال می دهد . کنسرسیوم مصری که این بخش را احداث نموده از شرکتهای PETROGET, ENPPI, EGAS و شرکت گاز طبیعی مصر (GASCO) تشکیل گردیده است .

۲- بخش عقبه - الرهاب :

بخش دوم خط لوله گاز عرب، از منطقه عقبه اردن شروع و از طریق امان پایتخت آن کشور به الرهاب واقع در ۲۴ کیلومتری مرز سوریه امتداد می‌یابد. طول این بخش خط لوله ۳۹۰ کیلومتر (۲۴۰ مایل) می‌باشد که در سال ۲۰۰۵ با هزینه ۳۰۰ میلیون دلار ساخته شده است.

۳- بخش الرهاب - حمص :

سومین بخش خط لوله مذکور با مجموعه ۳۱۹ کیلومتر (۱۹۸ مایل) طول از خاک اردن به سوریه متصل گردیده است. از این میزان ۹۰ کیلومتر (۵۶ مایل) آن از خط مرزی اردن - سوریه به نیروگاه " دیر علی " و از آن محل امتداد یافته و از طریق دمشق به ایستگاه تقویت فشار گاز " الرایان " در نزدیکی شهر " حمص " می‌پیوندد. میزان ظرفیت این بخش ۱/۱ میلیارد متر مکعب بوده و نیروگاههای برق " تشرین " و " دیر علی " را تغذیه می‌نماید. این بخش از خط لوله گاز عرب در فوریه ۲۰۰۸ تکمیل گردید. سازنده بخش مذکور شرکت نفت سوریه و شرکت استروی ترانس گاز از شرکتهای زیر مجموعه گاز پروم روسیه بوده‌اند.

۴- انشعاب حمص - طرابلس :

انشعاب حمص به طرابلس از ایستگاه تقویت فشار الرایان تا شهر بانیاس در سوریه و سپس به طول ۳۲ کیلومتر به شهر طرابلس لبنان متصل می‌شود. توافقنامه شروع این قسمت از خط لوله در سپتامبر ۲۰۰۹ امضاء گردید و عرضه گاز از طریق آن در ۱۹ اکتبر ۲۰۰۹ شروع شد که گاز طبیعی را به نیروگاه برق " دیر عمار " می‌رساند. یک برنامه پیشنهادی به منظور امتداد خط لوله از بانیاس به جزیره قبرس ارائه شده است.

۴- خط لوله العریش - اشکلون :

خط لوله احداث شده از العریش به منطقه اشکلون واقع در فلسطین اشغالی به طول ۱۰۰ کیلومتر (۶۲ مایل) از طریق زیر دریا، خط لوله گاز عربی را به اسرائیل متصل می‌سازد. گرچه این خط به طور رسمی بخشی از پروژه خط لوله گاز عرب به شمار نمی‌آید، اما در واقع از همان خط لوله در خاک مصر منشعب می‌گردد. خط لوله العریش - اشکلون توسط " شرکت گاز شرق در مدیترانه " (EMG)، که یک شرکت مشترک متشکل از " شرکت خط لوله گاز مدیترانه " (با ۲۸٪ سهم)، شرکت اسرائیلی " مرها " و " با ۲۵٪ سهم شرکت PTT ۲۵٪، شرکت EMI - EGLLP ۱۲٪ و شرکت نفت مصر با ۱۰٪ سهام می‌باشد، عملیات ساخت و بهره برداری آن را عهده‌دار بوده است. خط لوله مزبور در تاریخ فوریه ۲۰۰۸ عملیاتی گردید. ابتدائاً مصر و اسرائیل توافق نمودند که میزان ۱/۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی در سال از طریق این خط لوله به منظور استفاده " شرکت برق اسرائیل " به فلسطین اشغالی عرضه گردد. در همان زمان طرفین توافق نمودند که این میزان عرضه تا سال ۲۰۲۸ به ۲/۱ میلیارد متر مکعب افزایش داده شود. علاوه بر این تا اواخر ۲۰۰۹ شرکت مشترک گاز شرق

مدیترانه (EMG) قراردادهائی را به امضاء رسانده که از طریق این خط لوله ۲ میلیارد متر مکعب گاز در سال به تولیدکنندگان برق بخش خصوصی و مراکز صنعتی مختلف در فلسطین اشغالی عرضه کند در این میان مذاکرات با سایر خریداران بالقوه گاز نیز در جریان بوده است . در سال ۲۰۱۰ خط لوله مذکور در حدود نیمی از گاز طبیعی مصرف شده در فلسطین اشغالی را تأمین نموده و نیمی دیگر از نیاز آن از منابع داخلی تأمین شده است . کل ظرفیت فیزیکی خط لوله ۹ میلیارد متر مکعب در سال بوده است . در توافقات بعمل آمده میان دو طرف چارچوبی به منظور خرید گاز تا میزان ۷/۵ میلیارد متر مکعب در سال گاز طبیعی مصر توسط شرکتها و مؤسسات صهیونیستی را فراهم آورده است .

۵- برنامه‌های آتی جهت توسعه خط لوله :

انشعاب سوریه - ترکیه :

در ماه مارس ۲۰۰۶ کشورهای مصر، سوریه، اردن، ترکیه، لبنان و رومانی توافق نمودند که خط لوله گاز عرب را از طریق خاک سوریه تا مرز ترکیه امتداد دهند . از این نقطه، خط لوله مذکور به خط لوله گاز نابوکو به منظور تحویل گاز به اروپا متصل خواهد گردید . انتظار می‌رود ترکیه ۲ تا ۴ میلیارد متر مکعب در سال گاز طبیعی از خط لوله گاز عربی خریداری نماید . در چهارم ژانویه ۲۰۰۸ ترکیه و سوریه قراردادی را امضاء نمودند که براساس آن ۶۳ کیلومتر (۳۹ مایل) خط لوله میان شهرهای حلب Aleppo و کیلیس Kilis بعنوان قطعه اول پروژه خط ارتباطی موردنظر میان سوریه و ترکیه منشعب از خط لوله عربی احداث گردد . در ۱۴ اکتبر ۲۰۰۸ شرکت روسی استروی ترانس گاز قراردادی به ارزش ۷۱ میلیون دلار به منظور احداث این پروژه به امضاء رسانید . این قرارداد در ابتدای سال ۲۰۰۹ لغو و پروژه مذکور مجدداً به مناقصه گذاشته شد. قرار است انشعاب خط لوله موردنظر در سال ۲۰۱۱ آماده شود. در ادامه طرح، یک خط لوله به طول ۱۵ کیلومتر (۹/۳ مایل) و قطر ۱۲ اینچ این خط لوله را به شبکه خطوط داخل ترکیه متصل خواهد نمود . انشعاب موردنظر اجازه خواهد داد عرضه گاز طبیعی به شبکه خطوط لوله داخل ترکیه از طریق سوریه، حتی قبل از تکمیل خط لوله بخش حمص - حلب صورت پذیرد .

ارتباط خط لوله با عراق :

در سپتامبر ۲۰۰۴ کشورهای مصر، اردن، سوریه و لبنان توافق نمودند که خط لوله گاز عرب به شبکه گازی کشور عراق نیز متصل گردد .

وقوع انفجار در خط لوله در سال ۲۰۱۱ :

در تاریخ ۵ فوریه (۱۶ بهمن ۸۹) در اثنای تظاهرات مردم مصر علیه رژیم آن کشور، وقوع انفجاری در مسیر خط لوله گاز در نزدیکی ایستگاه تقویت فشار العریش گزارش گردید . این ایستگاه گاز طبیعی صادراتی خطوط

لوله را در مسیرهای فلسطین اشغالی و اردن تقویت می‌کند. در نتیجه این انفجار، ارسال گاز مصر به فلسطین اشغالی و اردن متوقف گردید.

براساس اعلام استانداری منطقه شمال صحرای سینا " ایستگاه گاز واقع در نزدیکی منطقه انفجار آسیب ندیده و این انفجار بر مناطق مسکونی در منطقه خسارتی وارد ننموده است. " تلویزیون مصر مسئولیت این انفجار را متوجه کسانی دانست که به گفته این رسانه " قصد دارند از وضعیت بی‌ثباتی امنیتی موجود در کشور بهره‌برداری نمایند. " درعین حال رئیس شرکت گاز طبیعی مصر علت انفجار را نشت گاز و نه اقدام خرابکارانه توصیف نمود که به گفته وی همزمانی این دو به صورت اتفاقی بوده است. انفجار دیگری نیز در تاریخ ۹۰/۲/۷ در مسیر خط لوله مذکور روی داد که مجدداً ارسال گاز طبیعی از مصر به سوی اردن و فلسطین اشغالی را متوقف و باعث آتش سوزی در منطقه انفجار گردید.

نقشه خطوط لوله داخلی و بین‌المللی

« خطوط لوله داخلی کشورها »

فلسطین اشغالی (Occupied Palestine)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn cm)
A22	Tipline	Ashkelon	Haifa	-	-	-

اردن (Jordan)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn cm)
A40	Arab Gas Pipeline (AGP)	Aqaba	Rehab	36	395	-

سوریه (Syria)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn cm)
A36	---	Al Thayyem	T2	30	92	100
A37	General Petroleum Line [GPOL]	Karaichok field	Tartus	18, 28	663	250
A26	---	Tishreen field	Banias	-	-	-
A27	---	Omar field	Tishrin	18	-	-

یمن (Yemen)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn cm)
A41	---	Marib	Ra's Isa	24, 36	438	200
A42	---	Ayad field	Bir Ali	-	438	200
A38	Bal Haf LNG Pipeline	Marib area	Bal Haf	34	124	-

« خطوط لوله بین‌المللی »

عراق – سوریه (Iraq - Syria)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn (cm)
A15	Banais Line	Hadithah	Banias	12, 16	890	1400

اردن – سوریه (Jordan - Syria)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn (cm)
A41	Arab Gas Pipeline (AGP)	Rehab	Homs	-	-	-

عربستان سعودی – لبنان (Saudi Arabia - Lebanon)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn (cm)
A34	Trans-Arabian Pipeline	Dhahran	Sidon	30, 32	1200	500

عراق – فلسطین اشغالی (-Iraq - Occupied Palesting-)

شماره خط لوله در نقشه	نام پروژه	نقطه آغاز	نقطه پایان	قطر (inches)	طول (km)	ظرفیت (1000 b/d or bn (cm)
A16	Haifa Line	Hadithah	Haifa	100	-	-

شایان ذکر است که خطوط لوله نفتی با رنگ سبز و خطوط لوله گاز با رنگ قرمز در جدول مشخص گردیده است.